

УДК 342.951

Т. Л. Філіпова

ПРОЦЕДУРА НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА КОНЦЕНТРАЦІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ РІЗНОВИД АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР

Постановка проблеми. В умовах сучасної трансформаційної економіки України створення ефективного конкурентного середовища, попередження монополізації товарних ринків є запорукою створення ефективної та конкурентоздатної економіки держави. Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ) є державним органом зі спеціальним статусом, основним завданням якого є здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема шляхом здійснення контролю за концентрацією суб'єктів господарювання [1, ст. 1, 3].

Згідно зі статистичними даними, у 2013 р. Антимонопольним комітетом України розглянуто 962 заяви про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, що майже на 2% перевищує кількість заяв за попередній рік (944 заяви) та на 27,2% – за 2011 р. Було надано 779 дозволів на концентрацію, а в 183 випадках заяви було повернено заявникам без розгляду або учасники концентрації відмовилися від її здійснення до прийняття рішення комітетом [2, с. 61–62]. Аналізуючи звітність АМКУ за 2009–2013 рр., можна констатувати постійне зростання кількості наданих дозволів на концентрацію (2009 р. – 480, 2010 р. – 559, 2011 р. – 585, 2012 р. – 750, 2013 р. – 779) [2, с. 7], що є свідченням посилення концентраційних процесів в економіці України та потребує ґрунтовного наукового дослідження з точки зору ефективності публічного контролю за дотриманням вимог законодавства України про захист економічної конкуренції.

Стан дослідження. Питання антимонопольно-конкурентного регулювання знаходяться в межах наукового інтересу багатьох сучасних науковців: О.А. Артем'євої, А.О. Бакалінської, Л.Р. Біли-Тіунової, К.В. Бондаренко, Н.Я. Борсук, В.Н. Василенка, С.С. Валітова, К.Л. Вознесенського, І.Г. Гельфенбуйм, Е.В. Горбунової, О.В. Грицай, Ю.В. Журика, Г.В. Ільющенко, С.А. Карлова, О.С. Каштанова, О.Р. Кібенко, О.В. Когут, Л.В. Куншиної, В.С. Лук'янець, С.Б. Мельник, О.М. Олещенко, О.О. Плетньової, О.В. Пономарьова, Н.О. Саніахметової, Г.О. Стахєєвої, О.М. Стороженко, Н.О. Трегубець, І.І. Туйськ, П.Г. Харченка, О.Л. Чернелевської, О.В. Шальман, І.А. Шуміло, Н.В. Щербакової та інших. Водночас слід констатувати, що за відносної багатоманітності досліджень у сфері захисту економічної конкуренції процедурі надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання належна увага вчених не приділялась.

Метою статті є дослідження процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання як особливого різновиду адміністративної процедури.

Виклад основних положень. Згідно з даними організованих АМКУ наукових досліджень, на початок 2013 р. суб'єкти господарювання, що діяли на ринках,

де структурні обмеження конкуренції відсутні, реалізовували 45,7% загального обсягу товарів, робіт, послуг, на ринках з олігопольною структурою – 16,9%, на ринках із домінуванням однієї фірми – 29,9%, на ринках, де структурні передумови конкуренції повністю відсутні, – 7,5% продукції [2, с. 4]. Таким чином, 54,3% реалізації товарів, робіт і послуг здійснюється на ринках з обмеженою конкуренцією, наслідком чого є порушення економічних інтересів суб'єктів господарювання та споживачів. Така ситуація є наслідком як об'єктивних обставин (на сьогоднішній день 10 найбільших підприємств України забезпечують 22% загального обсягу реалізованої продукції, а 100 найбільших – 58,5%), так і якості виконання уповноваженим суб'єктом публічної адміністрації – Антимонопольним комітетом України – делегованих державою функцій із захисту економічної конкуренції.

Процедура надання дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання є елементом механізму державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та складовою діяльності АМКУ [1, ст. 3; 3, ст. 22–33]. У зв'язку з необхідністю визначення особливостей порядку отримання дозволу на концентрацію з'ясуванню насамперед підлягає зміст поняття «концентрація суб'єктів господарювання».

Етимологічно термін «концентрація» (англ. – concentration; нім. – Konzentration, Konzentrierung) походить від латинського «concentratio» і в перекладі означає «центр», «осередок» [4]. У довідниковій літературі концентрація визначається так: 1) зосередження, скупчення чогось в одному місці або навколо одного центра, згущення; 2) відносний вміст даної складової частини (компоненту) у розчині або суміші; 3) концентрація капіталу – збільшення розмірів капіталу нагромадженням його, тобто перетворенням частини додаткової вартості на капітал; концентрація виробництва – процес укрупнення виробництва, зосередження його на великих підприємствах [4; 5].

У науковій літературі поняття «концентрація» розглядається в економічній та юридичній площині.

З економічної точки зору концентрація розглядається як дії незалежних суб'єктів господарювання, що приводять до зосередження виробництва, капіталу та/або ринкової влади під одним загальним контролем [6, с. 18]; як процес об'єднання економічних ресурсів під єдиним контролем [7, с. 132]; як збільшення розмірів капіталу в результаті накопичення та капіталізації ринкової вартості, створеної найманими робітниками й привласненої власниками засобів виробництва [8, с. 428]; як зосередження економічно значимих ознак чи характеристик у руках незначної кількості господарюючих суб'єктів [9, с. 56]; як ступінь розподілу ринкових часток між його учасниками [10, с. 57].

У юридичній літературі визначення поняття «концентрація» («концентрація суб'єктів господарювання», «економічна концентрація») не характеризується множинністю авторських дефініцій, а наявні наукові визначення носять узагальнений характер. Так, наприклад, Н.О. Санихметова визначає концентрацію суб'єктів господарювання як поглинання, злиття, приєднання та всі інші способи встановлення одним суб'єктом підприємницької діяльності контролю над усією або частиною господарської діяльності іншого суб'єкта підприємництва [11, с. 153]. І.І. Шовкун вважає, що термін «економічна концентрація» носить узагальнений характер, ним охоплюються всі способи встановлення одним суб'єктом підприємницької діяльності контро-

лю над усією або частиною господарської діяльності іншого суб'єкта підприємництва [12, с. 44]. І.І. Дурицький та Т.В. Ліпіна вважають, що економічна концентрація – це всі дії, які приводять або можуть привести до змін або перерозподілу сфер діяльності суб'єктів господарювання на ринку [13, с. 69]. І.С. Шиткіна під економічною концентрацією розуміє угоди та інші дії, здійснення яких впливає на стан конкуренції [14, с. 321]. На думку Г.О. Стахеевої, концентрація підприємств – це будь-які зміни в управлінні та відносинах контролю на довготривалій основі [15, с. 12]. Таким чином, визначаючи поняття «концентрація», науковці фактично перелічують її різновиди (злиття, поглинання, встановлення контролю, призначення керівника тощо.).

Слід зазначити, що законодавство України оперує поняттям «концентрація суб'єктів господарювання» [3, ст. 22; 16], проте не містить законодавчої дефініції цього поняття. Закон України «Про захист економічної конкуренції» лише визначає, що визнається та не вважається концентрацією [3, ч. ч. 2, 3 ст. 22].

Так, концентрацією суб'єктів господарювання визнаються чотири види юридично значущих дій, які є способами її здійснення [3, ч. 2 ст. 22], перелік яких є вичерпним: 1) злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого; 2) набуття безпосередньо або через інших осіб контролю одним або кількома суб'єктами господарювання над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання; 3) створення суб'єкта господарювання двома й більше суб'єктами господарювання, який протягом тривалого періоду буде самостійно здійснювати господарську діяльність, однак при цьому таке створення не призводить до координації конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили цей суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання; 4) безпосереднє або опосередковане придбання, набуття у власність іншим способом чи одержання в управлінні часток (акцій, паїв), що забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання.

На офіційному сайті Антимонопольного комітету України концентрація визначається як процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, унаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку, та вказується, що концентрацією визначається не лише придбання акцій, а й створення нових підприємств, передача певних об'єктів в оренду та навіть призначення керівників великих компаній [17].

Необхідною передумовою здійснення концентрації у встановлених законодавством випадках [3, ч. 2 ст. 22] є попереднє отримання дозволу АМКУ або його адміністративної колегії на концентрацію суб'єктів господарювання.

Враховуючи, що надійний правовий захист економічної конкуренції залежить від наявності нормативно регламентованого порядку взаємодії суб'єктів господарювання з уповноваженими державними інституціями з приводу отримання дозволу на концентрацію та притягнення до відповідальності за порушення вимог законодавства України, а процедурна форма є необхідною умовою належного функціонування будь-яких адміністративних правовідносин [18, с. 9], убачається обґрунтованим використовувати термін «процедура надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання» та розглядати таку процедуру як особливий різновид адміністративних процедур.

У якості аргументації доцільності дослідження порядку отримання дозволу на концентрацію в контексті адміністративно-процедурного регулювання слід зазначити, що такої процедури притаманні як загальні, так і спеціальні ознаки адміністративних процедур, а саме: 1) застосування в публічній сфері; 2) регулювання порядку здійснення правозастосувальної діяльності; 3) охоплення управлінської діяльності позитивної спрямованості; 4) установа визначеного порядку здійснення тих або інших дій, оскільки завданням адміністративних процедур є впорядкування діяльності уповноважених органів влади та всіх зацікавлених осіб, унаслідок чого підвищується ефективність та якість роботи публічної адміністрації в цілому; 5) характерний особливий суб'єктний склад (однією зі сторін завжди виступає державний орган або посадова особа, наділені державно-владними повноваженнями); 6) закріплення в адміністративно-процедурних нормах, які у свою чергу регулюють застосування матеріальних норм адміністративного та інших галузей права, і при цьому регламентують діяльність уповноважених органів і посадових осіб [19, с. 173–174; 20, с. 246].

З метою вдосконалення наукового знання з питань захисту економічної конкуренції вбачається можливим запропонувати таку авторську дефініцію: процедура надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання – це регламентовані адміністративним правом дії, які вчиняються уповноваженим суб'єктом публічної адміністрації – Антимонопольним комітетом України – щодо вирішення індивідуально визначеної справи з приводу надання можливості суб'єктам господарювання здійснити процес об'єднання економічних ресурсів під єдиним контролем, наслідком розгляду якої є прийняття індивідуального адміністративного акта (рішення про надання дозволу).

Юридична конструкція процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання складається з таких елементів: 1) правові норми, які регламентують здійснення процедури; 2) цільове призначення процедури; 3) учасники адміністративно-процедурних відносин; 3) стадії цієї процедури. Ці елементи дозволяють визначити сутність процедури, її юридичну природу та зміст.

Правові норми, які регулюють процедуру надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, складаються з таких норм:

– матеріально-правових норм щодо забезпечення державою захисту конкуренції в підприємницькій діяльності та недопущення зловживання монопольним становищем на ринку [21, ч. 2 ст. 42; 22, ст. ст. 25, 27; 1, ст. 3; 3, ст. ст. 4, 22];

– адміністративно-правових норм, які встановлюють принципи, цілі, завдання, правовий статус її учасників, їх права та обов'язки в процесі реалізації такої процедури [1, ст. ст. 3, 7, 12–1, 14; 4, ст. ст. 22–25; 16];

– адміністративно-процедурних норм, які визначають порядок отримання суб'єктами господарювання дозволу Антимонопольного комітету України або Кабінету Міністрів України на концентрацію [4, ст. ст. 26–33; 16].

Метою процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання є запобігання монополізації товарних ринків, зловживанню монопольним (домінуючим) становищем, обмеженню конкуренції [3, ч. 1 ст. 22; 16, п. 1.1].

Учасниками адміністративно-процедурних відносин, що виникають під час отримання дозволу на концентрацію, є суб'єкти господарювання – учасники концентрації, або уповноважений суб'єкт публічної адміністрації (АМКУ, адміністративна колегія АМКУ чи Кабінет Міністрів України).

Відповідно до законодавства України одержання дозволу учасниками концентрації є обов'язковим, у таких випадках: 1) сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 12 мільйонам євро, і при цьому сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів, у тому числі за кордоном, не менш як у двох учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, або в одного учасника концентрації перевищує суму, еквівалентну 1 мільйону євро в кожного; 2) частка на певному ринку товару будь-якого учасника концентрації або сукупна частка учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищує 35 відсотків, та концентрація відбувається на цьому чи суміжному з ним ринку товару [3, ч. 1 ст. 24].

Рішення з надання дозволу на концентрацію може бути надано Антимонопольним комітетом України, його адміністративною колегією чи безпосередньо Кабінетом Міністрів України.

Так, АМКУ підвідомчі питання про надання дозволу на таку концентрацію: а) учасником якої є підприємство, яке має стратегічне значення для економіки та безпеки держави; б) учасником якої є транснаціональна корпорація, у складі якої хоча б одна юридична (фізична) особа має постійне місцезнаходження (місце проживання) за межами України; в) учасником якої є суб'єкт господарювання, який за результатами концентрації досягає монопольного (домінуючого) становища, підтримує або посилює це становище; г) яка призводить до створення суб'єкта господарювання, який за концентрацією досягає монопольного (домінуючого) становища, підтримує або посилює це становище, чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку або в значній його частині; ґ) на підставі рішень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України; д) пов'язану із забезпеченням національної безпеки, оборони, суспільних інтересів [16, п. 3.7]. У всіх інших випадках дозвіл на концентрацію надається адміністративною колегією АМКУ.

Звернення до Кабінету Міністрів України здійснюється в разі відмови АМКУ в наданні дозволу, а підставою для прийняття рішення щодо можливості здійснення концентрації є превалювання позитивного соціального ефекту над негативними наслідками обмеження конкуренції внаслідок концентрації [3, п. 2 ст. 25; 16, п. 4.12.2].

Процедура надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання складається з таких стадій: 1) подання заяви про надання дозволу; 2) прийняття АМКУ рішення про надання дозволу чи про призначення розгляду справи про концентрацію; 3) розгляд справи про концентрацію; 4) звернення до Кабінету Міністрів України про надання дозволу на концентрацію, що була заборонена АМКУ. Розглянемо їх детальніше.

Стадія 1. Заява про надання дозволу на концентрацію подається суб'єктами господарювання, що планують здійснити концентрацію, яка перевищує порогові значення, установлені законодавством України, та повинна відповідати нормативно встановленим вимогам [3, ч. 1 ст. 24; 16, п. 3.8]. У разі, якщо концентрація проводиться із застосуванням конкурсних процедур (торги, аукціони, конкурси, тендери тощо), заява може подаватись як до початку конкурсної процедури, так і після, проте не пізніше 30 днів від дня оголошення переможця [16, п. 3.2].

Стадія 2. Розгляд заяви про надання дозволу на концентрацію здійснюється АМКУ або його адміністративною колегією за встановленими правилами підвідомчості протягом 30 днів із дня прийняття її до розгляду [16, п. п. 3.7, 4.2].

Інформація щодо заявленої концентрації, зокрема щодо організаційно-правової форми учасників концентрації, їх місцезнаходження та їх представництв, філій, а також виду та змісту концентрації, із зазначенням дати надання до комітету пропозицій та зауважень щодо концентрації, може бути опублікована в друкованих чи електронних засобах масової інформації, зокрема розміщена на офіційній сторінці комітету в мережі Інтернет або оприлюднена Антимонопольним комітетом України в інший спосіб.

За відсутності підстав для заборони концентрації АМКУ чи його адміністративна колегія приймає адміністративний акт – рішення про надання дозволу на концентрацію [16, п. 4.3]. У разі виявлення підстав для заборони концентрації, а також у разі необхідності проведення складного поглибленого дослідження чи експертизи приймається рішення про призначення розгляду справи про концентрацію. Одночасно з письмовим повідомленням заявнику про прийняте рішення надсилається перелік інформації, яку заявник повинен надати для прийняття органами комітету рішення у справі.

Інформація про прийняття розпорядження про початок розгляду справи, порушеної через виявлення підстав для заборони концентрації, не пізніше п'яти робочих днів з дня прийняття розпорядження може розміщуватися на офіційній сторінці комітету в мережі Інтернет та повинна містити таке: а) реквізити (дату, номер) розпорядження про початок розгляду справи про концентрацію; б) відомості щодо задіяних ринків; в) найменування та місцезнаходження учасників концентрації, які мають значення для оцінки впливу концентрації на конкуренцію на задіяних ринках; г) календарну дату, до якої приймаються заперечення і докази на їх підтвердження та міркування щодо заявленої концентрації від фізичних і юридичних осіб, а також спосіб їх надання [16, п. 4.3].

Стадія 3. Строк розгляду справи про концентрацію не повинен перевищувати трьох місяців. Якщо протягом строку розгляду справи органами АМКУ рішення не прийнято, вважається, що на концентрацію надано дозвіл [16, п. 4.6].

Якщо за результатами розгляду справи щодо заявленої концентрації передбачається прийняття рішення про її заборону як такої, що призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині, державний уповноважений комітет може попередньо повідомити про це заявника та надати йому можливість подати додаткові докази щодо відсутності негативних наслідків. Заявник може запропонувати взяти на себе перед АМКУ зобов'язання, виконання яких усуває монополізацію чи суттєве обмеження конкуренції на всьому ринку або в значній його частині [7, п. 4.8].

За результатами розгляду справ про концентрацію приймається рішення, у якому вказуються результати розгляду справи по суті (надано дозвіл чи відмовлено в наданні дозволу), строк дії дозволу на концентрацію, наводяться мотиви рішення, зазначаються дії, які заявник повинен виконати або від виконання яких утриматися. У разі відмови в наданні дозволу на концентрацію в рішенні можуть бути запропоновані дії, зобов'язання, за умови виконання яких АМКУ матиме підстави для надання дозволу на концентрацію.

Стадія 4. У разі відмови АМКУ у наданні дозволу учасники концентрації в 30-денний термін із дня прийняття такого адміністративного акта мають право звернутися до Кабінету Міністрів України про надання дозволу на концентрацію [23, п. 2].

Відповідна заява подається до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та вважається прийнятою до розгляду після 25 календарних днів із дня

її надходження, якщо протягом цього часу заяву не було повернено її заявникам із повідомленням, що заява та інші документи не відповідають установленим вимогам і це перешкоджає її розгляду. У 10-денний термін із дня прийняття заяви до розгляду Міністерством економічного розвитку і торгівлі України утворюється комісія з питань оцінки позитивних і негативних наслідків концентрації з переліку незалежних експертів у складі від 3 до 11 осіб.

За результатами роботи комісії приймається умотивоване рішення, яке передається до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, яке у свою чергу протягом 20 днів розглядає його та готує проект мотивованого рішення Кабінету Міністрів України щодо надання дозволу на концентрацію або відмови в його наданні.

Підготовка, подання та розгляд проекту рішення Кабінету Міністрів України здійснюється в установленому порядку, за результатами якого приймається рішення про надання дозволу на концентрацію або про відмову в наданні такого дозволу [23, п. 29].

Висновки. На підставі проведеного аналізу процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання можна зробити такі висновки.

1. Процедура надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання є специфічним різновидом адміністративних процедур та однією з процедур у сфері захисту економічної конкуренції. Вона може бути визначена як регламентовані адміністративним правом дії, які вчиняються уповноваженим суб'єктом публічної адміністрації – Антимонопольним комітетом України – щодо вирішення індивідуально визначеної справи з приводу надання можливості суб'єктам господарювання здійснити процес об'єднання економічних ресурсів під єдиним контролем, наслідком розгляду якої є прийняття індивідуального адміністративного акта (рішення про надання дозволу).

2. Процедура надання дозволу на концентрацією є функціональною, заявною, дозвільною, неюрисдикційною, спрощеною (під час прийняття рішення АМКУ без розгляду справи) або звичайною (за умови призначення розгляду справи про концентрацію).

3. Стадіями процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання є такі: 1) подання заяви про надання дозволу; 2) прийняття АМКУ рішення про надання дозволу або про призначення розгляду справи про концентрацію; 3) розгляд справи про концентрацію; 4) звернення до Кабінету Міністрів України про надання дозволу на концентрацію, що була заборонена АМКУ. Перші три стадії є основними, а остання – факультативною.

Література

1. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 р. № 3659-ХП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.
2. Звіт Антимонопольного комітету України за 2013 р. : затверджений розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.03.2014 р. № 131 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=103172&schema=main>.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
4. Концентрация // Исторический словарь галлицизмов русского языка / Н.И. Епишкин. – М. : ЭТС, 2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gallicismes.academic.ru/20345>.
5. Концентрація // Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. – К. : Українська радянська енциклопедія, 1974 – 776 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Article=10062&action=show>.
6. Грицай О.В. Антимонопольний контроль за концентрацією господарських структур на рівні регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / О.В. Грицай ; Ін-т екон.-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 2002. – 21 с.

7. Конкуренція і конкурентна політика: категорії та поняття / [В.Д. Лагутін, О.О. Бакалінська, О.В. Вертелева та ін.]; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – К. : КНЕУ, 2009. – 320 с.
8. Большой экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. – 6-е изд., доп. – М. : Институт новой экономики, 2004. – 1376 с.
9. Князева И.В. Антимонопольная политика в России : [учеб. пособие] / И.В. Князева. – 2-е изд., перераб. – М. : Омега-Л, 2007. – 493 с.
10. Филюк В.В. Теоретико-методологічні засади концентрації ринків / В.В. Филюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2011. – № 123. – С. 54–58.
11. Саниахметова Н.А. Правовая защита конкуренции в предпринимательстве Украины / Н.А. Саниахметова. – Одеса : Бахва, 1998. – 244 с.
12. Шмуклерман Б. Поняття концентрації суб'єктів господарювання / Б. Шмуклерман // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 9. – С. 44–46.
13. Дурицкий И. Правовые аспекты осуществления сделок слияний/поглощений / И. Дурицкий, Т. Липина // Бизнес. Бухгалтерия. – 1999. – № 19 (330). – С. 68–70.
14. Шиткина И.С. Корпоративное право : [учебник] / И.С. Шиткина. – М. : Волтерс Клувер, 2008. – 648 с.
15. Стахеева Г.О. Правове регулювання концентрації підприємств в Європейському Союзі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / Г.О. Стахеева ; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2011. – 19 с.
16. Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання : затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.02.2002 р. № 33-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02>.
17. Концентрація суб'єктів господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/84989>.
18. Авер'янов В.Б. Значення адміністративних процедур у реформуванні адміністративного права / В.Б. Авер'янов // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 3. – С. 8–14.
19. Галіцина Н.В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу / Н.В. Галіцина // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 163–177. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10gnviar.pdf>.
20. Калінін Р.С. Сучасні підходи до визначення поняття та ознак адміністративних процедур / Р.С. Калінін // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 2. – С. 243–247. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pap.in.ua/2_2013/Kalinin.pdf.
21. Конституція України : прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
22. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
23. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання : затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/219-2002-%D0%BF>.

Анотація

Філіпова Т. Л. Процедура надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання як особливий різновид адміністративних процедур. – Стаття.

Статтю присвячено дослідженню процедури надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання на ринку як особливого різновиду адміністративних процедур, запропоновано її авторську дефініцію.

Ключові слова: адміністративна процедура, концентрація, суб'єкт господарювання, дозвіл на концентрацію.

Аннотация

Филиппова Т. Л. Процедура получения разрешения на концентрацию субъектов хозяйствования как особая разновидность административных процедур. – Статья.

Статья посвящена исследованию процедуры получения разрешения на концентрацию субъектов хозяйствования как особой разновидности административных процедур, предложена ее авторская дефиниция.

Ключевые слова: административная процедура, концентрация, субъект хозяйствования, разрешение на концентрацию.

Summary

Filipova T. L. The procedure of giving permit for concentration of economic subjects as a specific kind of administrative procedures. – Article.

The article is to research the procedure of giving permit for concentration of economic players as a specific kind of administrative procedures and offers the author definition for the procedure.

Key words: administrative procedure, concentration, economic subject, permits for concentration.